

บทที่ 1

บทนำ

ข้าพเจ้ามักใช้ชีวิตหมดไปกับการแสวงหาและสะสมสิ่งนอกตัวหมกมุ่นกับอดีตและอนาคต จนแทบไม่มีเวลาที่จะอยู่กับตนเอง หรือแม้แต่จะถามใจตนเองด้วยซ้ำว่าต้องการอะไรจริงๆ คิดว่า เงินทอง ชื่อเสียง เกียรติยศ คือสิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการ แต่ได้มาเท่าไรก็ไม่มีความสุขเสียที ลึกลงไปในใจอาจกำลังทักท้วง ตั้งคำถามกับวิถีชีวิตที่เป็นอยู่ จิตใจส่วนลึกของคุณอาจกำลังเพียรหาความสุขที่แท้ อันได้แก่ ความสงบเย็น และเป็นอิสระ

ข้าพเจ้ามีปัญหาที่เกิดจากการมีชีวิตและการใช้ชีวิต แต่ก็ใช้บุญแจะ คือองค์ความรู้ต่างๆ ประสบการณ์ ความสามารถที่สั่งสมมา ตลอดจนเวลาที่จิตใจปริศนาแก้ปัญหาเหล่านั้นไว้ในที่สุด เป็นบุญแจะที่เกิดปัญญา ทำให้เข้าถึงความจริง รู้ความรู้สึกนึกคิดข้างในของตนเอง

ความสำคัญของเรื่องที่จะศึกษา

ข้าพเจ้ามีทัศนคติว่าท่ามกลางการใช้ชีวิตบนโลกที่เต็มไปด้วยการแก่งแย่ง แข่งขัน และวุ่นวายใบนี้ ฉันทัวแต่หาปัจจัยภายนอกมาเติมเต็มความสุขให้ตนเอง แต่ยังมีสิ่งสำคัญมากในการดำรงชีวิตให้มีความสุข ที่ฉันอาจจะลืมนึกถึงหรือไม่ได้ใส่ใจกับมัน นั่นคือจิตใจของตน เพราะในหลายๆครั้งก็ไม่เข้าใจตนเอง และปล่อยให้หลายๆอย่างมีอิทธิพลเหนือตนเอง

การได้หยุดคิด ทบทวนสิ่งที่ตนเองทำอยู่ทุกวันนี้ ได้ค้นพบมุมมองใหม่ๆที่ไม่เคยคิดถึงมาก่อน โลกใบนี้วุ่นวายมากพอแล้ว อย่าให้ใจของข้าพเจ้าวุ่นวายตามไปด้วย ความสุขที่เกิดจากความเข้าใจปัญหาต่างๆในชีวิต เริ่มต้นที่ใจของตน ถ้าข้าพเจ้าเข้าใจ และตามอารมณ์ของตนให้ทัน โลกใบนี้จะมีความสุข และสวยงามขึ้นอีกเยอะ

ท่ามกลางชีวิตในปัจจุบันอันเร่งๆ รีบๆ ตื่นๆ คร่ำๆ ผิวผิน ข้าพเจ้าเข้าไปติดกับดักของชีวิต ไม่พบทางออก (ปัญหา) เพราะขาดปัญญา (บุญแจะ) ถ้าสงบนิ่งและมีสัมผัสลึกๆ เช่นฟังอย่างลึกๆ (Deep Listening) รู้ลึกๆ คิดอย่างลึกๆ จะเกิดปัญญาที่ทำให้เป็นอิสระ การมีสติรู้ตัว รู้ความรู้สึกนึกคิดของตนเอง คือบุญแจะที่ทำให้เข้าถึงความจริงเป็นอิสระหลุดพ้นจากความบีบคั้นทั้งปวงได้

ข้าพเจ้าคิดว่าชีวิตมนุษย์บนโลกใบนี้ เหมือนมีใครคอยกลั่นแกล้ง สอดแทรกเอาปัญหา มาให้อยู่ตลอดเวลา เกิดมาเหมือนติดตัวมาตั้งแต่เกิด ปัญหาเล็กบ้าง ใหญ่บ้าง ไม่ว่าจะปัญหา เศรษฐกิจ ปากท้อง ปัญหารัก โลก โกรธ หลง เกิด แก่ เจ็บ ตาย ฯลฯ ได้รับทุกคนไม่เลือกผิวพรรณ เชื้อชาติ เพศ ภาษา ตัวอย่างเช่นมีรักก็ติดชืด อยากให้เป็นของเราคนเดียว เขามีใหม่ เราก็ทุกข์ใจ เจียนตาย พอมีรักดีๆ ก็ไม่รักษาไว้ เห็นเป็นรักเก่า อยากมีรักใหม่ วิตไหว่คิดว่าอยู่รำไป สุดท้ายก็รักษา ไม่ได้ ของใหม่ก็เป็นเพียงภาพลวงตา เหมือนหมามองขึ้นเนื้อในน้ำ หรือการมีชื่อเสียง แต่ไม่พอใจ อยากประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นไป วิตไหว่คิดว่าหากการยอมรับไม่สิ้นสุด หรือ โลก อยากได้อยากมีของ ที่ไม่เคยได้ ไม่เคยมี ใช้จ่ายเงินไปกับของขยะทันสมัยที่ไม่จำเป็น ไม่เหมาะสมกับตนเอง ปัญหาма ปัญญา มี พอปัญหามาแต่ละที ปัญญาที่มีอยู่ก็หายไปเรื่อยๆ วิตไหว่แต่ปัญหาส่วนๆ ความรู้ที่มีอยู่ก็ ไม่เห็นจะช่วยอะไรได้ เพิ่งจะเข้าใจว่าการมีความรู้มากมายไม่ได้หมายความว่า จะมีปัญญามาก แต่พระ บางรูปมีความรู้ น้อย แต่กลับมีปัญญาสว่างไสว เพราะเข้าใจความเป็นไปของโลก สิ่งที่เราเรียนกันอยู่ เป็นการหาความรู้หรือความไม่รู้กันแน่

ข้าพเจ้ามองว่ามนุษย์จำเป็นต้องฝึกเพิ่มพูนความฉลาดทางอารมณ์(EQ) เกิดมาเพื่อ ฝึกฝนพัฒนาตนเอง มีความรู้สึกรู้ตัว มีสติ เต็มอกปฏิบัติกริยาในการตอบสนอง คิด พูด กระทำ ด้วย สติปัญญาที่สมบูรณ์ถึงพร้อม และเป็นอิสระจากภายนอก แตกต่างจากสัตว์ที่มีปฏิกริยาตอบได้ตาม สัญชาตญาณ แต่ที่นำเศร้า คือการฝึกฝนให้ ฟัง พูด อ่าน เขียน เรียนหนักเพื่อมีความสามารถในการ หาเงิน แต่ไม่ฝึกเพื่อพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ ให้มีจิตใจเป็นอิสระจากสัญชาตญาณ สามารถ มีความสุขสงบได้ โดยไม่ขึ้นกับปัจจัยภายนอก เราได้แต่ทำตามๆ กันไป ทำอย่างรีบเร่งโดยไม่มี โอกาสหยุดคิด แข่งกันเรียน แข่งกันทำงาน แข่งกันหาเงิน มีเงินก็รีบแต่งงาน รีบมีลูกให้ทันสมัย แต่ ไม่สามารถหยุดความแก่ เจ็บ ตายได้ เคยหยุดคิดตั้งคำถามหรือไม่ว่า ที่เรารีบเร่งเป็นเหมือนหนูถีบ จักรนี้ มันเป็นสิ่งถูกต้องพอเพียง เป็นเส้นทางพาไปสู่ความสุข สบายกาย ใจ อย่างที่ วิตไหว่หรือ ไม่ ความจริงก็คือ สิ่งที่ผู้คนมากมายทำตามๆ กัน ไม่ได้แปลว่าสิ่งนั้นถูกต้องดีงามเสมอ

ข้าพเจ้าสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมชุด "กุญแจ" เพื่อต้องการตั้งคำถามและไข ปัญหาเหล่านั้น โดยตนเองเป็นผู้กระทำและตรวจสอบตนเอง กับสิ่งที่เกิดขึ้นในใจตนเอง พร้อมทั้ง เพื่อหยิบยื่นคำถามเหล่านั้น ไปยังผู้ดูงานตอบปัญหาและไขปัญหาคด้วยกุญแจในใจของผู้ดูเช่นกัน

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. ต้องการนำเสนอความมุ่งหมาย ทิศทางของชีวิตที่ข้าพเจ้าต้องการ และแก้ปัญหา โดยใช้ความรู้ ประสบการณ์ที่สั่งสมมา

2. ต้องการให้มองปัญหาที่เกิดขึ้น ให้เกิดประโยชน์ไม่ไร้ความหมาย หากแปรเปลี่ยนเป็นบทเรียนอันล้ำค่า ปัญหา นั้นมิใช่ว่าจะบั่นทอนชีวิตจิตใจสถานเดียว หากยังสามารถแปรเปลี่ยนเป็นปัญญาสรรค์สร้างชีวิต
3. ต้องการศึกษาวิธีการถ่ายทอดแนวความคิดให้ออกมาเป็นผลงานด้วยกระบวนการทางประติมากรรม
4. ต้องการให้หยุดคิด พยายามมองและเข้าใจตนเองมากขึ้น มีความสงบและรู้เท่าทันตนเอง
5. ต้องการสร้างสรรค์ และค้นหา “ประติมากรรม” ที่เหมาะสมที่สุด ในการเป็นตัวแทนความรู้สึกนึกคิด และภูมิปัญญาของผู้เขียน
6. เพื่อเป็นการสำรวจตรวจสอบตนเอง

ขอบเขตของการศึกษา

สำหรับขอบเขตเนื้อหา เรื่องราวในการสร้างสรรค์งานประติมากรรมทุกชิ้น ประมวลเอาประสบการณ์ความรู้สึกนึกคิดจากความรู้ ความสามารถและเวลาที่ช่วยคลี่คลายเรื่องราวต่างๆ โดยเรื่องราวหรือปัญหาต่างๆ เป็นเสมือนแม่กุญแจที่รอคอยลูกกุญแจมาไขปริศนา หรือปลดปล่อย แก๊วเหตุการณั้นๆ ให้ลุล่วง ไปด้วยดี

แต่ความจริงแล้ว ในมุมมองของข้าพเจ้าตัวของเราเองต้องเป็นคั้ง Master Key ที่เป็นศูนย์กลางขององค์ความรู้ และการแก้ปัญหา จึงจำเป็นต้องมีสติพิจารณา มองให้ลึกถึงแก่นของเรื่องราว แก่นของปัญหาต่างๆเหล่านั้น เมื่อรู้ว่าทำไม อะไร อย่างไร ก็จะทำให้เข้าใจถึงภายนอกมากขึ้น และก็เข้าใจตนเองมากขึ้นเช่นกัน

โดยขอบเขตของการศึกษา มี 2 ประเด็นใหญ่ๆ คือ

1. ขอบเขตทางความคิด เป็นการต้องการสื่อสารทางความคิด ในเรื่องการศึกษาตนเอง มองย้อนกลับมาหาตนเอง บ่อยครั้งที่ข้าพเจ้าพบว่า การมีชีวิตและการใช้ชีวิต ปัจจุบันในแต่ละวัน บางอย่างเป็นไปอย่างที่คาดคิด แต่บางอย่างไม่เป็นดังคิด บางเรื่องควบคุมได้ บางเรื่องควบคุมไม่ได้ มีความทุกข์ สุข รัก ชอบ เกลียดชัง เป็นการพบปะกับปัญหาตลอดเวลา มีการแก้ไข ปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์แล้วแต่จะเกิดเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ความรู้สึกที่ต้องการอยู่อย่างเรียบง่าย กลับไม่่ง่ายอย่างที่คิด สิ่งที่สอนข้าพเจ้าชัดเจนที่สุด คือการพยายามควบคุม แก้ไขปัญหาต่างๆอย่างมีสติ พยายามเข้าใจตน เข้าใจคนรอบข้าง เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว และสิ่งที่ช่วยข้าพเจ้าในการคลี่คลายปัญหา เรื่องราวต่างๆเสมอ ก็คือเวลา บางครั้งปัญหา

บางปัญหาที่เคยรู้สึกก่อนที่จะประสบจริง และดูยิ่งใหญ่เกินกำลังที่จะทำได้ ยากแก่การแก้ไข แต่เมื่อเวลาผ่านไป มองย้อนกลับไป กลับพบว่า ไม่น่ากลัว ไม่มีอะไรยากเหมือนที่เคยคิดเลย เป็นต้น

2. ขอบเขตทางเทคนิคการสร้างสรรค์ ข้าพเจ้ายังคงให้ความสำคัญต่อรูปทรงที่มีเอกภาพ สุนทรียภาพ โดยวิเคราะห์และสังเคราะห์ให้เกิดความเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน ทั้งรูปทรง เนื้อหา เทคนิค

สมมุติฐานของการศึกษา

ข้าพเจ้าคิดว่าในชีวิตของเราทุกคน ย่อมต้องดำเนินชีวิตและแก้ไขปัญหาต่างๆ เหมือนการถอดรหัสชีวิต บางครั้งก็ใช้กุญแจดอกเดียว เพื่อไขปัญหาเรื่องๆ นั้น หรือบางครั้งก็ใช้กุญแจหลายดอก ในการไขปัญหาเพียงเรื่องเดียว แต่สิ่งสำคัญที่สุด คือการที่ทำให้ได้คิด ได้พิจารณาตนมากขึ้น เข้าใจตนเองมากขึ้น และดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องดีงามขึ้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์